# СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
# «МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ»

**Компонента освітньої програми** – *обовязкова*

| | |
|---|---|
| **Освітньо-професійна програма** | Географія |
| **Спеціальність** | 014.07 «Середня освіта» (Географія) |
| **Галузь знань** | 01 Освіта/Педагогіка |
| **Рівень вищої освіти** | перший (бакалаврський) |
| **Мова навчання** | українська |
| **Профайл викладача (-ів)** | Чубрей Олександра Степанівна, д. пед. н., професор https://ecogeo.cv.ua/чубрей-олександра-степанівна/ |
| **Контактний тел.** | +380996493424 |
| **E-mail:** | o.chubrey@chnu.edu.ua |
| **Сторінка курсу в Moodle** | *https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5578* |
| **Консультації** | Четвер, 8.30-9.30 |

## АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний курс «Методика викладання географії» вивчає структуру і зміст шкільної географічної освіти, встановлює закономірності й розкриває особливості процесу навчання географії в закладі освіти, вивчає сучасні методи, прийоми, інноваційні засоби і форми навчальної діяльності, в процесі якої відбувається свідоме оволодіння здобувачами освіти системою знань із шкільного курсу географії та формуються відповідні вміння і навички, щодо їх застосування; озброює майбутнього вчителя необхідним методичним апаратом для самостійної творчої діяльності, сприяє зростанню його методичної майстерності та підвищенню професійного рівня.

**Мета навчальної дисципліни:** є формування у здобувачів освіти теоретичних та практичних засад методики навчання географії, набуття професійних педагогічних умінь з проведення навчального процесу з географії, розвиток та втілення творчого методичного мислення, вміння творчо застосовувати передові педагогічні технології на основі особистісних якостей вчителя сучасної школи.

## НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

| МОДУЛЬ 1. МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ. | |
|---|---|
| **Тема 1** | Методика роботи зі складовими навчально-методичного комплексу |
| **Тема 2** | Дидактичні можливості опорних схем для вдосконалення навчання шкільних курсів географії. |
| **Тема 3** | Методика викладання географії у профільній школі |
| **Тема 4** | Основні напрями та форми позакласної та позашкільної роботи з географії. |
| **Тема 5** | Топоніміка у вивченні географії. |
| | |

| МОДУЛЬ 2.<br>МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ОКРЕМИХ КУРСІВ ГЕОГРАФІЇ | |
|---|---|
| **Тема 6** | Методика вивчення курсу «Загальна географія», (6 клас) |
| **Тема 7** | Методика вивчення курсу “Географія материків і океанів”, (7 клас) |
| **Тема 8** | Методика вивчення фізико-географічної частини курсу (8 клас) як основної складової географічної освіти в Україні. Курс «Україна у світі: природа, населення», (8 клас). |
| **Тема 9** | «Україна і світове господарство», (9клас) |
| **Тема 10** | «Географія: регіони та країни» (10 клас) |
| **Тема 11** | «Географічний простір Землі», (11 клас) |
| | |

## ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Під час викладання даної навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- словесні (лекція, бесіда з елементами дискусії, розповідь, пояснення) для проведення лекційних занять;
- самостійна робота
- метод проблемного навчання;
- наочні методи, які здебільшого використовуються для проведення практичних робіт, серед яких найпоширеніші такі: демонстрація, графічні методи, презентації, ілюстрації, відеоматеріали, тощо;
- навчально-рольова дискусія;
- проектний метод;
- електронне та інтерактивне онлайн-навчання (курси-ресурси, мультимедійні, дистанційні, web-конференції та вебінари тощо);
- методи стимулювання пізнавального інтересу: дискусії, педагогічні ігри, проблемний метод;
- інтерактивні методи: “мозковий штурм” “дуель”, “мікрофон” та ін.;
- дистанційні методи та інші сучасні методи навчання.

### Неформальна освіта

Неформальна освіта за темами курсу. Форми неформальної освіти: очна (тренінги, майстер-класи, семінари, майстерні тощо), дистанційна (дистанційні курси, семінари, конференції, вебінари).

Де здобути: неурядові установи, приватні особи, платформи дистанційного навчання, онлайн платформи (На Урок, Prometheus, EdEra тощо).

Оцінювання 0,5 бала за 1 год. навчання.

### Зустріч зі стейгхолдерами та ментарами

Впрдовж вивчення курсу під час проведення лекційних занять а також в позааудиторний час вібуватимуться зустрічі зі стейкхолдерами та менторами. Цінним є можливість проведення тренінгів практикуючими вчителями, психологами, соціальними працівниками.

## ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

1. Контроль засвоєння лекційного і самостійно опрацьованого теоретичного матеріалу здійснюється на основі ***модульного письмового тестування, оцінювання письмового виконання завдань, усної співбесіди***.

2. Контроль засвоєння знань та набуття умінь і навичок при виконанні практичних робіт здійснюється шляхом ***їх поточної перевірки й оцінювання***.

3. Контроль за виконанням самостійної роботи здійснюється шляхом ***оцінювання виконаних проектів та усного індивідуального захисту дослідження.***

***4.*** Матеріал для ***самостійної роботи студентів***, який передбачений в темі практичного заняття одночасно із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять і має на меті перевірку знань здобувачів вищої освіти з окремих тем шляхом виконання конкретних завдань (презентацій, тематичних тестувань, розв'язування задач, кейсів). Кількість передбачених балів за різні види робіт зазначені у силабусі, робочій програмі, в системі дистанційного навчання Moodle, куди за умови онлайн-навчання студенти завантажують роботи, і де здійснюється тестовий контроль, та оголошуються під час занять (або виставляються в Moodle). Матеріал, винесений на самостійне опрацювання включений до тестів модульного і підсумкового контролю.

***Підсумковий контроль*** – *іспит.*

## КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

## ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✔ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/jxdbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf
- ✔ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahi at-2023plusdodatky-31102023.pdf

## ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

**Рекомендована література:**

**Базова (основна)**

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/derzhavniy-standart-baz

ovoi-serednoi-osviti
2. Закон України «Про освіту» : Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text
3. Закон України «Про повну загальну середню освіту» : Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text
4. Закон України «Про вищу освіту» : станом на 1 лип. 2014 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18.
5. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]- Режим доступу:https:// www.kmu.gov.ua /.../ukrainska- shkola-compressed.pd...
6. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Географія 6-9 класи. [Електронний ресурс]- Режим доступу: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.geography-6-9.pdf
7. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Географія 10-11 класи. Рівень стандарту. [Електронний ресурс]- Режим доступу: https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2022/08/15/navchalna.programa-2022.geography-10-11-standart.pdf
8. Кобернік С.Г. та ін. Методика викладання географії в школі: навчально-методичний посібник. К.: Стафед - 2, 2000. -320 с.
9. Нова українська школа: порадник для вчителя. За заг.ред. Н.М.Бибик. Київ: Літера, ЛТД, 2019. 208 с.
10. Професійний стандарт за професіями. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text

Допоміжна

1. Атлас 10-11. Економічна і соціальна географія світу. / За ред. Молочко В.В. / Державна служба геодезії, картографії та кадастру. Державне науково-виробниче підприємство. Київ : «Картографія» 20. С. 52.
2. Безуглий В.В., Козинець С.В. Регіональна економіка та соціальна географія світу: Посібник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2003. 688 с.
3. Дахно І.І. Країни світу: Енциклопедичний дов. Київ : Мапа, 2004. 606 с.
4. Ємчук Т.В., Чубрей О.С. Основи соціально-економічної географії країн і регіонів світу : навч.-метод. посібник. Чернівці : Чернівц. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2021. 88 с.
5. Любіцева О.О. Ринок туристичних послуг. Київ : Альтепрес, 2005. 436 с.
6. Мальська М.П., Антонюк Н.В., Галич Н.М. Міжнародний туризм і сфера послуг : підручник. Київ : Знання, 2008. 661с.
7. Масляк П.О. Країнознавство : підручник. Київ : Знання, 2007. 292 с. (Вища освіта XXI століття).
8. Міжнародні організації : Навчальний посібник / За ред. Ю.Г.Козака, В.В. Ковалевського. Київ : ЦУЛ, 2003. 288с.
9. Географіка. Географічний портал [Електронний ресурс]. URL : http://geografica.net.ua/publ/galuzi_geografiji/metodika_vikladannja_geografiji/35
10. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF
11. Інтернет на користь: онлайн-ресурси для вивчення географії [Електронний ресурс]. URL : https://naurok.com.ua/post/internet-na-korist-onlayn-resursi-dlya-vivchennya-geografi
12. Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р., Скуратович О.Я. Методика навчання географії в загальноосвітніх навчальних закладах: посібник для вчителя. - К.: Навчальна книга, 2005. - 319 с.
13. Перелік навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в основній і старшій школі у закладах загальної середньої освіти з навчанням українською мовою у 2023/24 навчальному році [Електронний ресурс] / Міністерство освіти і науки, 2017.
14. Топузов О.М., Самойленко В.М., Вішнікіна Л.П. Загальна методика навчання географії: підручник . К.: Картографія, 2012. 512 с.

15. **Чубрей О. С.** Сучасний стан та перспективи професійної підготовки майбутніх вчителів географії. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді:* зб. наук. праць. Київ, 2017. Вип. 21, кн. 3, т. 4. Темат. вип. «Вища освіта України у контексті інтеграції до Європейського освітнього простору». С. 550–558.

16. **Chubrei O.** Concepts and Requirements for the Structural-Functional Model of the Professional Trainings System of Future Geography Teachers. *Journal of Education, Health and Sport.* 2019. № 9 (10). P. 166–171. URL: http://ojs.ukw.edu.pl/index.php/johs/article/view/7596.

17. **Chubrei O.** Relationship of Compositions, Criteria and Indicators of Preparation of a Future Geography Teacher to Professional Activities on the Basis of a Competence Approach. *Journal of Education, Health and Sport.* 2019. № 9 (8). P. 1007–1013. URL: http://ojs.ukw.edu.pl/index.php/johs/article/view/747.

18. **Чубрей О.** Професійна підготовка майбутніх вчителів географії в історичній ретроспективі. *Педагогічний дискурс:* зб. наук. праць. Хмельницький, 2019. Вип. 27. С. 72–76.

19. **Чубрей О.** Рівні підготовленості майбутніх вчителів географії до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу. *Молодь і ринок:* щомісячн. наук.-пед. журн. Дрогобич, 2019. № 11 (178). С. 120–124.

20. **Чубрей О. С.** Авторська структурно-функціональна модель професійної підготовки майбутніх вчителів географії до професійної діяльності. *Інноваційна педагогіка:* наук. журн. Одеса, 2019. Вип. 16, т. 1. С. 161–165.

21. **Чубрей О. С.** Авторська технологія підготовки майбутніх вчителів географії до професійної діяльності на засадах компетентнісного підходу. *Інноваційна педагогіка:* наук. журн. Одеса, 2019. Вип. 18, т. 2. С. 129–132.

22. **Чубрей О. С.** Генезис професійної підготовки майбутніх вчителів географії. *Інноваційна педагогіка:* наук. журн. Одеса, 2019. Вип. 17, т. 1. С. 176–180.

23. **Чубрей О. С.** Особистісно-розвивальні структурні складники підготовки майбутніх учителів географії до професійної діяльності в умовах трансформації освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах:* зб. наук. праць. Запоріжжя, 2019. № 65, т. 2. С. 155–159.

24. **Чубрей О. С.** Особливості професійної підготовки майбутніх учителів географії в країнах дальнього зарубіжжя. *Молодий вчений:* наук. журн. 2019. № 4 (68). С. 82–85.ко В.П., Бех І.Д., Волощук І.С. Педагогіка вищої школи. К. : Педагогічна думка. 2009. 256 с.

***Детальна інформація щодо вивчення курсу «Методика викладання географії» висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни***